

Рецензия
на представените трудове за участие
в конкурса за академичната длъжност
„доцент”, обявен от ЮЗУ „Н. Рилски” в ДВ
бр. 88/ 08.10.2013 г.

Рецензент: проф. дпн Васил Хараламбов Стамов
Кандидат: гл. ас. д-р Миглена Иванова Симонска-Цацова

I. Кратки биографични данни за кандидата:

Гл. ас. д-р Миглена Иванова Симонска-Цацова е родена на 03.10.1973 г. Завършила е математическата гимназия в гр. Благоевград. През 1996 г. приключва пълния бакалавърски и магистърски курс по Специална педагогика (логопедия, олигофренопедагогика) в СУ „Св. Климент Охридски”. През 2009 г. защитава НОС „доктор” по научната специалност 05.07.04. „Специална педагогика (логопедия)”. От 1997 г. до 1999 г. работи като логопед в 11. ОУ – Благоевград. През м. декември 1999 г. е избрана за асистент по логопедия и ПЛИН в ЮЗУ „Н. Рилски”. От м. март 2003 г. е повишена в „старши асистент”, а от месец септември 2009 г. – в „главен асистент” след успешна защита на НОС „доктор”.

По време на трудовия си стаж в ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград работи в университетския център за изследване на заекването (05.2009), отговорник на Ресурсния център (от 04.2000), катедрен координатор по програма „Еразъм” (от 09.2009), факултетен координатор по програма „Еразъм” (от 09.2009 - 2012), директор на Център по логопедия към ФОСЗ (от 09.2009).

През периода 11.2009 – 09. 2011 повишава научната си квалификация и професионални умения в специализации и тренинги в Холандия (2009 г.), Lidcombe Consortium (2010), Център за чужди езици – НБУ (2010), Fontys University – Eindhoven (2011), Royal College of Speech and Language Therapy (2011). Прилага придобитите умения и знания в преподавателската, научно-изследователската и административно-управленческата си дейност.

Член е на научни международни и национални научни организации и участва активно в тяхната дейност.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Приемам за рецензиране всички публикации на гл. ас. д-р М. Симонска след присъждането на НОС „доктор” през 2009 г. (от 2009 г. до 2013 г.). Те са представени хронологично и по вид в таблица 1.

Таблица 1. Рецензирани публикации по конкурса

Вид на публикацията	На български език						На английски език			Общо
							В България	В чужбина	Общо	
	2009	2010	2011	2012	2013	общо	2012-2013	2010		
1. Учебници				1	2	3				3
2. Монографии			1			1				1
3. Статии (Сб. от конференции)	3	1	1	3		8	2	1	3	11
	3	1	2	4	2	12	2	1	3	15

Анализът на данните от табл. 1 показва една положителна тенденция в научно-творческото развитие на д-р М. Симонска: продължават активните научни занимания и в информационното ориентиране в англоезичните среди, и в собствените научни изследвания, и в практическото приложение на резултатите (в клиничната логопедическа практика и в обучението на студентите). Определено може да се каже, че в количествено отношение публикациите са достатъчни за участието в конкурса. Важно е, че 3 от тях са самостоятелни книги – два учебника и една монография.

Продължава творческата активност и след присъждането на НОС „доктор”. Всички публикации, с изключение на една, са плод на самостоятелно творчество. Друга характерна черта е центрирането на научните интереси в един сектор на логопедията – дисфлуенсните разстройства и по-конкретно - заекването. Разширява се творческото поле с проблеми на езиковите и говорните разстройства при неврологични увреждания в детска възраст. Прибавя се интересът към международната класификация на функционирането, затруднението и здравето (ICF) и нейното популяризиране у нас. Към тези положителни оценки се добавя и още една: кандидатът има публикации не само на български, а и на английски език.

Съвкупното творчество и стремежът да се намери приложение на резултатите в клиничната практика и в обучението на студентите по логопедия е достатъчно основание за присъждане на научното академично звание „доцент”.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателската дейност на кандидата

Творческите приноси на гл. ас. д-р М. Симонска в рецензираните трудове са в областта на езиковите и говорните разстройства на устната езикова комуникация. Третирани са проблеми (1.) на плавностните разстройства на прозодическата езикова субсистема (заекване – stuttering, запъване – cluttering); (2.) на езиковите и говорните разстройства при неврологични увреждания (дизартрия, говорна апраксия); (3.) популяризиране на ICF класификацията у нас. Научните приноси са представени систематизирано в таблица 2.

Таблица 2. Научни приноси в изследваните области и тяхната характеристика (по номерацията на списъка от публикации)

Характеристика на научните приноси	Тематични области на публикациите		
	Дифлуенсни разстройства	Дизатрии и говорна апраксия	ICF
1. Доказване с нови средства на съществуващи научни области, теории, хипотези	2	1	
2. Създаване и адаптиране на методи и техники за оценка и идентификация	1, 6, 9, 22, 28, 34, 37, 39		14
3. Потвърждаване на установени факти	2, 10, 29	1, 8, 11	15, 20, 27, 32
4. Внедряване в практиката на методи, техники, инструментариум	13, 21, 36, 38		31

Централно място в научната продукция на гл. ас. д-р М. Симонска е отредено на дисфлуенсните разстройства (приоритетно – на заекването). Обработен е голям масив от англоезични публикации, което осигурява достатъчна литературна осведоменост. Утвърждава и популяризира у нас категорията „ранно заекване” и говорна апраксия. Със собствени изследвания конкретизира идентификационните характеристики на ранното заекване. Адаптира техниките и методите за неговата оценка и идентификация в българоезична среда и предлага собствени решения. Разработва стройна система (методология, техники, инструментариум) за диагностика. Доказва ефективността на Лидкомб – програмата в български условия. Научният принос на кандидата е в убедителното систематизиране и популяризиране на теоретическите и

практическите постулати на концепцията за ранното заекване в прозападната логопедия. Включва ги и в обучението на студентите по логопедия в ЮЗУ и в работата на Центъра по заекване. Разработва и внедрява авторски инструментариум за провеждане на диагностични процедури.

Важен елемент от оценката на научните приноси е обобщаването на информацията от англоезичните автори за дизартриите и говорните апраксии: моторното развитие на децата, диференциацията на двете групи и многообразните подходи и методи за логопедическа интервенция.

За пръв път у нас гл. ас. д-р М. Симонска популяризира класификацията на ICF.

Активно е участието на кандидата в научни форуми у нас (6) и в чужбина (7). Включва се в изпълнението на научни проекти (3 – като участник и 2 – като ръководител).

В светлината на изложените факти ефектът от научната активност на гл. ас. д-р М. Симонска може да бъде квалифициран като научно-приложен с акцент на предложени модификации и собствени конструирани технологии за оценка и идентификация с лично внедряване в практиката.

Всички научни приноси са резултат от личните усилия на кандидата. Характеризират се с обективно и добросъвестно представяне.

IV. Критични бележки и препоръки

Моите бележки по рецензираните трудове не омаловажават постиженията на автора. Те по-скоро са ориентирани към прецизиране на обсъжданията (1) на проблема за дизатриите и говорната апраксия (наложителна е дискусиата с гледището на Винарская и Пулатов – те интерпретират говорната апраксия като подгрупа на дизатриите, (2) полезно е от методологическа гледна точка разглеждането на дискутираните разстройства на фона на йерархическата структура на езика, (3) проблемите на терминологията не са в достатъчна степен в единна терминологична система (4) използването на наставките –ен и –ески към прилагателните имена не винаги са според качествената характеристика и количествените им белези, (5) членуването на морфологическите единици в текста не винаги е еднакво при еднородни синтактически форми, (6) недостатъчно категорично е изразена личната позиция за

някои категории разстройства в края на дискуссионния преглед (в този смисъл е и препоръката ми).

Препоръчвам на гл. ас. д-р М. Симонска да се насочи към фундаменталните основи на заекването, свързани с теориите за изясняване на неговата природа. Т. нар. „ранно заекване” е подходяща изходна платформа.

V. Заключение

Спазени са всички клаузи на ЗРАС и Правилника за неговото приложение по конкурса. Представените за рецензиране трудове притежават неоспорими научни качества. Използван е правилен и достатъчно лаконичен език. Налице са обективни научни приноси. Проличава ясно изразена тенденция за практически решения по изследваните проблеми. Получената информация се прилага в преподавателската дейност. Налице е трайна тенденция за активна научна дейност, разположена равномерно във времето. Активно е участието в научни форми от местно, национално и международно значение. Успешно се справя с преподавателската дейност в бакалавърската и магистърската степени. Лектор е и в чуждестранни университети. Осигурена е учебна заетост с необходимия хорариум за доцент. Изпълнява административни задължения.

Всички изложени до тук аргументи ми дават основание за **категорична положителна оценка на кандидата за академическата длъжност „доцент”** по обявения конкурс. Ето защо предлагам с убеденост Научното жури за избере **гл. ас. д-р Миглена Иванова Симонска-Цацова за академическата длъжност „доцент” във ФОЗС към ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград.**

София, 04.01.2014 г.

*Член на журито:
(проф. д-н В. Стамов)*